Toespraken op de opening van **AGORA**

het kerkgebouw als feminien weefsel van zingeving

Heilige Magdalenakerk, Brugge - 5 mei 2018

Toespraak door Koen Dekorte, coördinator YOT vzw

Beste mensen

Welkom op de opening van het Agora project in de Magdalenakerk.

(ik ga een beetje dramatisch beginnen, maar ik blijf daar niet in hangen)

We leven in vloeibare tijden, waar alles in beweging is. De veilige kaders waar onze grootouders in woonden, en die hen geborgenheid, veiligheid en zin boden, lijken verdampt. Dat is een boeiend gegeven, omdat meer dan ooit toekomst open ligt en nieuwe kansen zich aandienen, maar daardoor is onze samenleving ook bijzonder kwetsbaar geworden voor angstzaaiers.

De tentoonstelling voor hedendaagse kunst in deze stad, de 'Triënnale Brugge 2018' focust op dit gegeven: hoe flexibel, vloeibaar, weerbaar kan een historische stad als Brugge zijn in een tijd waarin niets nog zeker lijkt ? In het zog van die Triënnale brengen YOT en Men(s)tis het kerkgebouw op de voorgrond als een unieke, publieke plaats. Een plek die 'beweegt' (dat hebben velen onder jullie al met de schommel mogen ervaren), maar in die beweging wel een richting aangeeft, als een baken in een onvoorspelbare toekomst. Die richting is een richting van verdieping, verbinding en ontmoeting tussen mensen, verbinding ook met het mysterie van het leven zelf. Het leven als een heilige waarde. Het leven, als datgene wat we niet verstaan, maar waarvan we houden.

Vandaag mag ik u voorstellen aan twee kunstenaars die binnen deze visie werken.

Textielkunstenares **Marleen Mertens** creëerde voor Agora het nieuwe geweven beeld 'Humana'. **Jan De wachter** is een veelzijdig hedendaags kunstenaar. Hij heeft in deze kerk een belevingspad uitgewerkt. Dat pad leidt de bezoekers naar een bijna verborgen kapel met zijn schilderij 'De Madonna van de tederheid'. Het schilderij van de Madonna bevond zich al in de kerk. Het krijgt nu een nieuwe plaats die past in het Project. Marleen en Jan gaan graag straks met jullie in gesprek. Spreek hen straks gerust aan.

Vanaf volgende week tot 16 september verzamelen zich elke woensdag en zaterdag om 15 uur mensen in de VERHALENKAMER, om elkaars verhaal te beluisteren. Ook Jan en Marleen komen op één van die dagen hun verhaal vertellen. We zullen heel diverse verhalen horen waar iets van het levensmysterie oplicht – hoe-dan-ook. Je vindt het volledige programma op onze website en je kan zelf nog aansluiten met jouw verhaal. Daarmee geven we nog eens aan dat de kerk van de mensen is. Het christendom is een verhaaltraditie.

Het verhaal is de meest eenvoudige en de meest fundamentele plaats van zinvinding.

In de buurt van de verhalenkamer vind je MAGDA'S KOFFIEBAR. Koffie in een kerk, naast het heilig sacrament, moet dat ? Kan dat ? Magda ? Ja, dat mag. Want sommige Bijbelkenners bevestigen dat onze gastvrije God van koffie houdt en nog meer van mensen die zich verzamelen rond elkaar. De Bijbelse God vindt mensen belangrijk dan zichzelf, en in het bijzonder de gekwetste mens – die wij ook allemaal zijn. Wil je zelf eens, samen met een vriend of vriendin, Magda's koffiebar runnen voor een paar namiddagen, je bent welkom ! Spreek Jeroen aan bij de koffiebar.

Verder maken de bezoekers zelf een bescheiden FILMSTUDIO: We nodigen mensen uit om filmpjes te posten, en zo met de kerk in dialoog te gaan. We hebben aan cineast Kristof Hoornaert gevraagd om een kortfilm te maken met de Magdalenakerk als hoofdpersonage en dit najaar komt er een BOEK uit onze met reflecties en bevindingen rond dit project. We hopen met dit boek anderen te inspireren om ook mee in beweging te komen.

Tot slot. Je kan Agora steunen door de aankoop van enkele KAARTEN, ontworpen voor Agora, waaronder een kaart met een gebed van onze curator Sylvain De Bleeckere.

Beste mensen,

Agora is gemaakt met bescheiden middelen en dit project was niet mogelijk geweest zonder de hulp van vele vrijwilligers. Ik wil aan alle medewerkers, of je nu bestuurder bent in Men(s)tis of YOT of je poetste gisteren nog een glasplaat in de kerk, ik wil alleen zeggen: weet dat jouw bijdrage en de samenwerking die we hebben al een antwoord is op de vragen waarmee ik mijn toespraak begon, al een richting geeft, een geschenk wordt voor de meer dan 30.000 bezoekers die dit kerkgebouw als een agora zullen beleven.

Onze curator Sylvain De Bleeckere van vzw Menstis uit Hasselt, zal nu nog kort het Agora concept toelichten. Wie hem meer uitvoerig wil horen over het ontstaan en de achtergrond van Agora kan komen naar de Verhalenkamer, volgende week zaterdagnamiddag.

Toespraak door Sylvain De Bleeckere, curator van Agora

Ik sluit me graag aan bij het welkom van Koen. Samen hebben we ervoor gekozen om de opening van het Project Agora vandaag, kort te houden en aldus de geest van het Project ook dit openingsmoment te laten bezielen. We willen bij de opening de nadruk leggen op ontmoeting en ervaring. Wat zijn dan de geest en de letter van het Project Agora?

Ik wil antwoorden door kort de drie stapstenen van het Project te belichten.

De eerste stapsteen is Agora. Waarom de naam 'agora'? Het Oudgriekse woord vertolkt de allereerste democratische visie op de menselijke samenleving. De agora van het oude Athene, de bakermat van de westerse democratische gedachte, was dé ontmoetingsruimte bij uitstek. De ruimtelijke slagader van het leven in gemeenschap. Beschouwd vanuit de geest en de letter van de Triënnale Brugge die ook dit weekend van start gaat, kunnen we de

Atheense agora de sociale liquide ruimte noemen. Individuen konden er vrij bewegen, elkaar ontmoeten, overleggen, hun gemeenschappelijkheid delen en verder ontwikkelen. De agora is de gemeenschapsruimte die ontstaat vanuit een positief geloof in de mogelijkheden van de mens om samen menselijkheid, humaniteit, in de maatschappij voort te brengen. Die visie draagt ze uit via een conviviaal programma dat nooit eindigt, nooit af is, van generatie op generatie wordt doorgegeven. Past zo'n agorische visie in een kerkgebouw? Ja, volgens ons wel, nog meer: die visie kan de toekomst van het kerkgebouw in het leven van de buurt en de stad waarborgen. Het kerkgebouw is in onze contreien altijd een open ontmoetingsplaats geweest. Het Domus Dei, het Huis van God, was geen eigendom van de keizer, de koning of de hertog. Iedereen, rijk of arm, was er welkom. De kerk was altijd open, er was altijd iets te beleven, ook en vooral omdat het kerkgebouw zelf al een belevenis was. Het Project Agora verweeft het Oudgriekse concept van een vrije gemeenschap, gefocust op humaniteit, met die van het open kerkgebouw.

De tweede stapsteen is het weefsel. Daar verwijzen de alfa en de omega van de tentoonstelling naar. De alfa is het handgeweven beeld Humana van Marleen Mertens en de omega is de Madonna van de Tederheid met het element van de jute, een bijzonder schilderij van Jan De Wachter. We bevinden ons in Brugge, de stad van het kantwerk. In het Project Agora maken we van het weefsel een levendige metafoor of beeldspraak voor een verweven samenleving. In die optiek gezien willen we de potenties van het kerkgebouw herontdekken. Vele kerkgebouwen in Vlaanderen hebben een neogotische verschijning, ook die van de Heilige Magdalenakerk. De neogotiek, ontstaan vanuit de romantische beweging in de negentiende eeuw, maakt van het gebouw een weefsel van licht, steen en kleur. Zoals we hier nog kunnen zien aan het plafond van de Heilige Magdalenakerk waren in het verleden de kerkgebouwen geheel of gedeeltelijk beschilderd. Het kerkgebouw was een beeldenparadijs in de regie van het warm binnenvallend zonlicht dat ook vandaag ons zo rijkelijk verwent. Het Project Agora sluit aan bij die beeldende oorsprong van het kerkgebouw en put er vandaag inspiratie om richting toekomst te kijken.

De derde stapsteen is eigenlijk de sluitsteen. De naam ervan is feminien. Voor sommigen is dat een wat vreemd klinkend woord. Toch hebben we ervoor gekozen om feminien als label te kiezen voor het hele project, het gebouw en de onderdelen van het programma die Koen al heeft vermeld en die ook op de website staan. Feminien is meer dan een synoniem voor vrouwelijk. Feminien duidt op een bijzondere levenshouding, een eigen wijze van omgaan met mensen en dingen. Feminien is de naam voor een vorm van levenskunst die getuigt van verwevenheid, verbondenheid, geborgenheid. Feminien gaat over de kunst van het zich thuis voelen, van het zorgzaam omgaan met alles wat kwetsbaar is, van gastvrijheid en openheid. Esthetisch gezien staat feminien voor een lijn die spreekt van beweging en het fluïde leven. Die lijn is ook aanwezig in de neogotische kerk. Toen we de eerste stappen hebben gezet voor de realisatie van het Project Agora, begin 2017, was er nog geen sprake van de Metoobeweging. Time Magazine had de beweging toen nog niet uitgeroepen tot de Person of the Year. In dat licht gezien, schrijft het Project Agora zich ook in die grote internationale beweging die handelt over de feminiene kwaliteit van hoe mensen onderling met elkaar omgaan op de werkvloer van het dagelijks leven. Onze Humana en onze Madonna van de Tederheid zijn de twee zusters van het Project Agora. Ze zijn de twee

gastvrouwen van het gebeuren. We nodigen jullie en de vele bezoekers die nog zullen komen, van harte uit om jullie eigen levensverhaal te spiegelen in dat van hun beeldend verhaal.

Laten we in die geest van het project samen het Project Agora voor open verklaren, niet door een lint door te knippen maar door samen te applaudisseren. De klank van onze handen gaat in de grote klankruimte van het kerkgebouw een audioweefsel vormen. Tegelijkertijd is het applaus ook een dankbetuiging aan het menselijke weefsel dat dit alles heeft mogelijk gemaakt, de voorbije en toekomstige inzet van de vele vrijwilligers van Yot. Het is ook hun project en ook hun statement dat de weg wijst naar de toekomst van onze agorische samenleving die hier en nu begint.

We nodigen jullie uit om deze agorische ruimte te ontdekken en te beleven. We delen jullie graag een FLYER uit die ontworpen is als een klassieke triptiek, als een luik dat zich opent op ons geborgen en verborgen leven.